

Előadás a művészetkritika és a tudománypolitika elvi kérdéseiről

Dr. Tóth Dezső, az MSZMP KB tudományos, közoktatási és kulturális osztályának helyettes vezetője tegnap Szegedre látogatott. Délelőtt dr. Ágoston Józsefnek, a megyei pártbizottság titkárának és Szabó G. Lászlónak, a városi pártbizottság osztályvezetőjének kíséretében a József Attila Tudományegyetem bölcsészettudományi karát kereste fel, ahol az egyetem és a kar vezetői fogadták, majd dr. Tóth Dezső nagy érdeklődéssel kísért előadást tartott az MSZMP KB mellett működő kulturális munkaközösség irodalmi és művészetkritikánk néhány kérdésével kapcsolatos állásfoglalásáról. Az előadást konzultáció követte.

Délután a SZOTE vezetői fogadták a vendéget, aki dr. Konecz Jánosnak, a megyei pártbizottság osztályvezetőjének és Szabó G. Lászlónak a kíséretében a Magyar Tudományos Akadémia szegedi bizottságának székházában találkozott az orvosegyetem oktatóival, akikkel a párt tudománypolitikai irányelveinek megvalósításáról folytatott eszmecsere.

Szovjet vendégek elutazása

A Szovjetunió megalakulásának 50. évfordulója alkalmából az MSZMP Központi Bizottsága meghívására L. A. Onyikov, az SZKP KB agitációs és propagandaosztályának konzultánsa, G. I. Smanyko, az Ukrán Kommunista Párt Kárpátok túli területe titkára és A. F. Szjutkin, a Komi terület pártbizottsága titkára, az SZKP KB előadói tisznapos látogatást tettek hazánkban. A vendégek részt vettek az 50. évforduló magyarországi rendezvényein. Előadásokat tartottak tudományos emléküléseken, megyei, járási, városi, községi és üzemi ünnepi megemlékezéseken. A vendégeket fogadta Pullai Árpád, az MSZMP KB titkára. A szovjet előadók csütörtökön elutaztak Budapestre.

Jó eredmények — nehéz feladatok Vizsgálat a textilműveknél

A városi tanács három osztályának — művelődésügyi, egészségügyi és munkügyi — munkatársai nemrégiben fejezték be a Szegedi Textilművekben tartott ellenőrzésüket. Azt vizsgálták, hogy a dolgozók érdekében hozott művelődésügyi, egészségügyi és munkügyi jogszabályoknak hogyan tesznek eleget a vállalatnál. A vizsgálat eredményéről tegnap ülésén tájékoztatták a városi tanács végrehajtó bizottságát.

Jelentésükben megállapítják, hogy: „A szegedi textilművek gazdasági és szakszervezeti vezetése — az üzemi alapvető termelési érdekeit figyelembe véve — törekszik a dolgozók általános és szakmai műveltségének emelésére.” E megállapítást természetesen adatokkal is alátámasztják a jelentés készítői. A vállalatnál támogatják és szorgalmazzák a tanulást, s ennek következtében jelenleg 70 dolgozójuk végzi a gimnáziumot, heten a marxista egyetemet, 96-an a marxista középiskolát. A fiatal szakmunkások képzésére az üzemben külön tanári tisztséggel működő iskola szolgál, s a szakmunkásképzést támogatja az ipari tanulók otthona és a munkásszálló adta számos kedvező lehetőség is.

Művelődésügyi szempontból kétségkívül szép eredményeket mutathat fel tehát a textilművek, de akad szép számmal megvalósítandó feladat is, méghozzá a nehezebbjéből. Dolgozók közül ugyanis 685-en — ez az összlétszám 23 százaléka — nem végezték el az általános iskolát. A jövőben nagy figyelmet kell fordítani erre, bár a feladat nagyon nehéz. Hiszen a három műszak, a sok vidékről bejáró dolgozó és a családok nehéz helyzete általában megnehezíti a feladatot, hogy ezen az arányon képesek legyenek javítani.

Végül soron a jelentés szinte minden vizsgált területéről biztató képet fest. Jól működik és hasznosan betölti feladatát az ifjúsági klub és a könyvtár is, bár az utóbbira ráférne a bőví-

tés. A művelődésügyi területén hasznos szerepet tölt be a szocialista brigádmozgalom is.

Jól gondoskodnak dolgozóikról egészségügyi szempontból is. A csökkent munkaképességű dolgozók számára is gondoskodnak könnyebb munkahelyekről.

A vállalat munkügyi gyakorlatát is megvizsgálták, s a jelentésben számos hasznos elemét ismertetik. Számos érdekes és hasznos adatot, tény, lehetne még idézni a jelentésből, de ugyanilyen érdekesek az ajánlások is, melyeket a vizsgálat végzői készítettek, s melyeket a végrehajtó bi-

zottság jóváhagyott. A textilművek vezetőinek többen közt ajánlották, hogy fordítsanak több figyelmet a dolgozók általános iskolai végzettségének megszerzésére, a fiataloknak szánt kulturális rendezvények számának és színvonalának növelésére, az üzemi konyha átszervezésére és a bocióde bővítésére, a dolgozók hallgatók ösztönzésére, a dolgozók magatartására és még jó néhány fontos dolgra.

Tegnap ülésén a végrehajtó bizottság még más napirendeket is tárgyalt, melyekre lapunkban később visszatérünk.

UKRÁN AKVARELLEK

A szépséges Ukrajna sokszínű üzenetét hozta el hozzánk az a kiállítás, melyet tegnap, csütörtökön délután nyitott meg, Papp Gyula, a városi tanács elnökhelyettese a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában. Az ünnepélyes megnyitó résztvevői között ott volt dr. Ozvald Imre, a városi pártbizottság titkára is. A Szovjetunió megalakulásának félévszázados jubileuma alkalmából rendezett tárlat ukrán képzőművészek akvarell-festményeit mutatja be. A technikai követelményeket magas szinten alkalmazó festők friss, érett és színvonalas lapokon hozták közel mindnyájunkhoz az ukrán táj szépségeit, a Kárpátok gyűrűző hegyvonulatainak színes képsorát, a tenger pillanatonként változó hangulatát, kikötők szűfolt forgatagát, dombok hajlatában meghúzódó kis fal-

vakat, erdők-mezők virágait és az ukrán embereket. Az alkotók biztos kiinduló alapot találnak a természet közelemben, s tetten érik a tovaszálló pillanatok sajátos hangulatát. Legtöbb festmény tájakat ábrázol. Erőteljesen élnek még a nagy orosz tájképfestő iskola szigorú, néha merev naturalista hagyományai. A tájképek mellett szépen megoldott csendéleteket is láthatunk, a képek harmadik csoportjának főszereplője pedig az ukrán ember. Parasztképek és kikötői munkások, tanulólányok és egykori katonák. Különösen tetszettek Szálzsárov nagyvonalú tájképei, Baszov Hóolvadás, Kocka dekoratív-summázott figurái, Glucsenko üde csendéletei, Karciganov csónakjai és Tkacsenkó tenger-ábrázolásai. A Szelesi Zoltán által rendezett kiállítás üde, kedves és színes, mint maga a természet.

Kiállítási napló

nos, Gyovai Pál, Mokry Mészáros Dezső.

A budapesti nagy kiállítás kapcsán írunk méltatást a bemutatott anyagról ezeken a hasábocon. Már akkor szóvá tettük, hogy milyen nagy-szerű lenne Szegeden is bemutatni a XX. századi magyar naiv művészek munkáit. Ezt az óhajt érlelte valósággá most a Bartók Béla Művelődési Központ, Szegeden régóta téma, s egyre sürgetőbbé váló feladat egy parasztmúzeum létrehozása. Az a hely és fórum, mely a népművészet mellett otthona lenne a magyar naiv művészetnek is. Sok-sok érv hangzott el már mellette lapunkban is. A Bartók Béla Művelődési Központ tettekkel érvelt. Számítható és hatásában szinte mérhetetlen tettekkel. Vállalva a hoinapi parasztmúzeum mai feladatait.

KÉPERNYŐ

Tóth Gaszton rúg...

A televízió Olvasta-e? sorozatának szerdai adása Ady Endre prózájára hívja fel a nézők figyelmét. Időszerű, helyesebben még mindig időszerű ez a figyelemfelhívás, hiszen talán nem túlzás, ha azt mondjuk: az iskolában kapott és szerzett kép nyomán a későbbiekben is „csak” a költő idéződik általában bennünk Ady neve hallatán. Márpedig nem ismeri az igaz Adyt, aki nem ismeri prózáját. Helyes tehát a műsortervezők szándéka most is, mint a sorozat eddigi darabjaival. Csak hogy ezekhez az igazán hívós ismeretterjesztés jellegű műsorokhoz — éppen mert általában kevésbé közmert elbeszélések választanak a feldolgozások alapjául — kellene néhány ehgazitó, az elbeszélők világába bevezető, a bemutatott mű többi között elfoglalt helyét meghatározó mondat. Itt például legalább annyit, hogy Ady pénzszerzés végett írt tárcanovelláinak egyikéről van szó, amelyet a feldolgozó Springer Márta igencsak át-dolgozott, természetesen és szerencsére érintetlenül hagyva a rövid novella értékeit, a bővítésekben is megtartva annak szellemét. Ilyen bevezetővel együtt lenne jó ez a műsor.

Igaz az is, hogy a feldolgozás önmagában, a villanásnyi idő alatt is felcsillantotta Ady prózájának néhány jellegzetességét. Tóth Gaszton, a költőt, ideiglenesen arra kényszeríti sorsa, hogy az Esti Hírek szerkesztőségében raboskodjon, mindenféle reklámversikéket gyártson, aprópénzre váltsa tehetségét. Ideiglenesen, mert az első pillanattól képtelenségnek látszik, hogy ez az ember örök kiszolgáltatott, megalázott „semmiember” legyen bolond urak bolond parádéjában. Metszőgúny és szatíra szövji át e felfordult világ ábrázolását, ahol mint egy bohózatban: istennőként ünnepelnek egy buta libát, teljhatalommal ruháznak fel egy ideges paprikajensit, a főisten, mindkettőjük kitartója, a bohócszínpad uralója pedig egy hatalmas fekete bábit. Fél kézzel ledönthető. Tóth Gaszton rúg... és ledőlnek a kellek, megszabadítja magát. Legalábbis úgy hiszi (ennvi kritikát, a neki kijárót ő is megkapja), de ez már tulajdonképpen mind-egy, a fő dolog, hogy indultak a mezei-kezei gátak szaktit. A tévéváltozatban szerencsésen „testre szabott” feladatokat kapnak mind a heten. Ezért külön megérte feldolgozni az Ady-elbeszélést.

S. M.

Hétköznapiak

Neonbánat

Sokat keseregtünk már azon, hogy nincs elég neonreklám Szegeden. Ami van, az is jobbra csak felirat, s nem arra szolgál, hogy csábítsa a vevőt a boltba, hanem csak arra, hogy tájékoztassa, nehogy a zöldségbolt helyett virágboltba menjen. A kereskedelem lustasága magyarázható azzal is, hogy — kevés üzlet lévén — nagyobb ünnepek előtt amúgy is valósággal kifosztják a boltokat a vásárlók, minek akkor még becsalogatni azokat is, akik már csak üres pocoktat találnak.

Lehet, hogy e fölötti bánatában, de némely Kárász utcai neon lehunyt a bájos szeméit. A Klauzál tér sar-

kl reprezentatív üzlet neonja azonban csak egy-két betűjét, s így kacéran hirdeti, hogy a neve tulajdonképpen: Illa. Mely név illik ugyan elillatszerbolt-ra, de azt is példázza, milyen illékony egy-egy neonfelirat élete. Követte példáját a Camea is, nem is szólva a Kölcsey utca sarkán ékeskedő feliratról, mely, igaz, hogy csak fonetikus, de beszédesen kérdezi a többiekét: Éksz-e? Hogy tudnillik, éksz-e, világitasz-e te szegedi neon? Te szegény, elhanyagolt, bánatosan fakó? S visszragyog rá valahonnan a vász, a maradék betűből összeálló: Nem.

Vigyázz, autó!

Mindenki ismeri ezt a kapukról oldalt kinyúló táblát, mely azt hivatott jelezni, hogy a szűk bejárat immár autótulajdonos is használja. Ha valaki azonban gyalogosan bejárja a város egy-nemely fontos útját, azt tapasztalja, hogy az autók növekvő számát más is jelzi. Például az, aminek elrettentő példát a nagykorúton figyelhetjük meg, hogy tudnillik: miféle autóbekötést létesítenek az esztétikai igények iránt érzéketlen tulajdonosok.

Ha a városi tanácsnak — vagy kerületi hivatalai műszaki osztályainak — címl az ember a figyelmeztetést: Vigyázz, autó, akkor általában a garázsokat juttat-

juk az illetékesek eszébe. Pedig hát, vannak az ütött-kopott, belvárosi udvarokat csúfító, engedélyvel, vagy engedély nélkül épített garázsoknál kisebb kiadással járó esztétikai követelmények is. Például: akiknek arra van lehetőségük, hogy házuk udvarán autót tartanak, azok gondoskodjanak arról is, hogy — ha körúton figyelhetjük meg, hogy tudnillik: miféle autóbekötést létesítenek az esztétikai igények iránt érzéketlen tulajdonosok. Ne összetévesztés mellé hajgált járdalapokkal, vagy még azzal se — jelezze igényesen az igényes, hogy: Vigyázz, autó!

V. M.

TIT-elnökségi ülés

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Budapesten tartott országos küldöttgyűléséről tartott beszámoló Németh István einök a TIT városi elnökségének tegnap ülésén. Ezen az ülésen vitatták meg a jövő évi munkatervet is, amelyet Muncz Károly, a városi szervezet titkára ismertetett.

Az 1973. évi munkaterv középpontjába az ismeretterjesztés korszerűsítésének további feladatai kerültek. A tervezet javaslatai között szerepelt a tanfolyam rendszerű ismeretterjesztés bevezetése, megszerzése. Ez a forma biztosítaná, hogy egy-egy tárgykörben folyamatosan egymásra épülő, rendszeres ismereteket szerezzenek a résztvevők, illetve az egyes munkakörök betöltéséhez szükséges általános ismereteket üzemi tanfolyamokon megszerezhetők és bővíthe-

tők legyenek. A következő évre tervezik a nyelviskola és a kis matematikusok baráti körének további bővítését is. A tervezet másik nagy fontosságú javaslata azt jelzi, hogy a felnőttoktatás gondjaiból is részt kíván vállalni a városi TIT-szervezet. Az általános iskola elvégzéséhez adnak majd segítséget azokon az előkészítő tanfolyamokon, amelyeket a magánúton tanuló felnőtteknek szerveznek. Az idősebb korosztály tagjainak és azoknak, akik egyéb okok miatt nem akarják szervezett, iskolai keretek között elvégezni a nyolc osztályt, általános ismereteket adó és azokat bővítő előadássorozatokat terveznek.

A tervezet vitájában számos hasznos kiegészítő, a jövő évi munkát segítő javaslat hangzott el az elnökségi ülésen.

NAIVAK

Nemes misztiót vállalt magára a Bartók Béla Művelődési Központ. A népművészet évezredes hagyományainak és mai értékeinek ápolásáért, népszerűsítéséért dolgozik. Csak néhány példa a közelmúltból: életrehívták az élő népművészet a Tisza partján bemutatkozó sorozatot, kiállították e táj legszébb paraszttárait, népi szöttekészekből rendeztek nagyon szép tárlatot, fotókon mutatták be Csongrád megye népi építészetének leg-

szébb dokumentumait, és tegnap F. Mihály Ida művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria munkatársa megnyitotta a Magyar naiv művészet a XX. században című kiállítást. E mostani kamarakiállítás az oly nagyszerű budapesti tárlat egy részét mutatják be, olyan nevekkel fémjelvezve a színvonalat, mint Benedek Péter, Gajdos János, Süli András, Győri Elek, Balázs János, Dudás Juli, Pető Já-

Kodály-emlékest

A Tömörkény István gimnázium és szakközépiskola zeneművészeti tagozata Kodály Zoltán születésének 90. évfordulója alkalmából tanári hangversenyt rendezett szerdán este, amelyen röviden megemlékeztek a mester alkotói munkásságáról és ismert pedagógiai módszeréről. Az estét három kórussszal nyitotta meg (két olasz madrigál, és Vejnemőjnen muzsikál), amelyet az intézet országsszerte megbecsült leánykara énekelt, tisztán és nemes hangerővel Aracsi László vezénylete és Deák Tibor zongorakísérete mellett. Várnagy Lajos (V. Szőnye Katalin kíséretével) Kodály Adagio-ját szólaította meg magas, szőnyaló to-

nusban, a tőle megszokott szuggesztivitással. Meszlényi László, a Magyar Népzene-sorozatból két dalt adott elő (Kádár István, Kit kene el-venni), és amilyen áhitatot teremtett az első dal tolmácsolásával, annyira megcsillogtatta humoros interpretáló készségét a második számban. A dalokat dr. Simor Ferencné kísérte. „Két zongorista lépett fel az esten: H. Kovács Szusza és Kerek Ferenc. Mindketten kitűnő technikával, érett tudással rendelkeznek, ízléssel összeköttött nemes billentéssel muzsikáltak. A bensőséges hangversenyt Kerek Ferenc tolmácsolásában a Sír felirat című pompozció zárta le.

Dr. Nagy István